

Asia C-765/22

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

16.12.2022

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Juzgado de lo Mercantil de Palma de Mallorca (Espanja)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

24.11.2022

Kantajat:

Luis Carlos

Severino

Isidora

Angélica

Paula

Luis Francisco

Delfina

Vastaaja:

Air Berlin PLC & CO Luftverkehrs KG, sivuliike Espanjassa

Tuomioistuin: **Juzgado de lo Mercantil** (kauppatuomioistuin, Espanja)

Toimipaikka: **Palma de Mallorca**

Jaosto: **1**

Päivämäärä: **24.11.2022**

[--]

Luokka: **Välipäätös**

[–]

[Tuomioistuimen, menettelyn ja asianosaisten tunnistetiedot]

VÄLIPÄÄTÖS

Palma de Mallorca, 24.11.2022

[–] [Menettelyyn liittyviä muodollisuuksia]

ASIAN TAUSTA

I. Kantajat esittivät konkurssimenettelyssä uudistetun konkurssilain hyväksymisestä 5.5.2020 annetun kuninkaan asetuksen 1/2020 (Real Decreto-Legislativo 1/2020, de 5 de mayo, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Concursal, jäljempänä Espanjan konkurssilaki) 289 §:n 2 momentin mukaisen liitännäisvaatimuksen, jolla he riitauttivat konkurssimenettelyn selvittäjän laatiman pesäluettelon ja velkojaluettelon. Selvittäjä kiisti tämän vaatimuksen määräjassa ja määrätysssä muodossa.

Asianosaiset eivät vaatineet suullisen käsittelyn järjestämistä eikä asiaa käsittelevä tuomioistuin katsonut tarpeelliseksi järjestää sitä. Tuomioistuimen on ratkaistava asia ilman muita muodollisuuksia Espanjan konkurssilain 540 §:n 2 momentin säännösten mukaisesti.

II. Asianosaisille ja Ministerio Fiscalille (syyttäviviranomainen, Espanja) annettiin Espanjan siviiliprosessilain (Ley de Enjuiciamiento Civil) 39 §:n ja 1.7.1985 annetun oikeuslaitoslain (Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial) 4 bis §:n mukaisella määräyksellä tilaisuus esittää näkemyksensä siitä, oliko käsiteltävässä asiassa esiin tuoduista unionin oikeuden tulkintaa koskevista kysymyksistä tarpeen esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle tulkintaa koskeva ennakkoratkaisupyyntö, sekä tällaisen pyynnön laajuudesta.

OIKEUDELLISET PERUSTEET

I. Pääasian oikeudenkäynnin kohde ja merkitykselliset tosiseikat

- 1 Menettelyn kohteena on konkurssimenettelyn selvittäjän AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG -yhtiön maksukyvyttömyyttä koskevassa sekundäärimenettelyssä laatiman pesäluettelon ja velkojaluettelon riitauttaminen.
- 2 Charlottenburgin ensimmäisen asteen tuomioistuin (Berliini, Saksa) [–] määräsi 1.11.2017 antamallaan ratkaisulla AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG:n maksukyvyttömyyttä koskevan päämenettelyn aloittamisesta.
- 3 AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG, joka harjoittaa liiketoimintaa Espanjassa AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG:n Espanjan

sivuliikkeen välityksellä, asetettiin Espanjassa velkoja-aloitteiseen sekundäärimenettelyyn 6.11.2020 annetulla määräyksellä.

- 4 Kantajat, jotka ovat paikallisia velkojia ja AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG:n Espanjan sivuliikkeen, joka lopetti toimintansa sen jälkeen, kun päämenettely oli alkanut Saksassa, työntekijöitä, nostivat espanjalaisessa työ- ja sosiaaliasioiden tuomioistuimessa useita kanteita.

Audiencia Nacionalin (valtakunnallinen ylioikeus, Espanja) sosiaalijaosto [– –] totesi 30.4.2017 antamallaan tuomiolla [– –] työntekijöiden irtisanomiset pätemättömiksi 24.11.2017 lukien. Kyseisessä tuomiossa nämä irtisanomiset todettiin pätemättömiksi siitä syystä, että saksalaisen tuomioistuimen nimeämä konkurssivalvoja [Lucas] ei ollut aloittanut Espanjassa alueellista konkurssia, jossa näihin irtisanomisiin olisi saatu konkurssiasiaa käsittelevän tuomioistuimen lupa, eikä toimittanut työntekijöiden laillisille edustajille tiettyjä pakollisia asiakirjoja.

Espanjalaiset työ- ja sosiaaliasioiden tuomioistuimet ovat vahvistaneet työntekijöiden irtisanomisten pätemättömyyden ja siinä tapauksessa, että heitä on enää mahdotonta ottaa takaisin töihin, velvoittaneet AIR BERLIN PLC & CO LUFTVERKEHRS KG:n maksamaan työntekijöille tietyt rahasummat vahingonkorvauksina ja oikeudenkäynnin aikana erääntyneinä palkkoina.

- 5 Alueelliseen sekundäärikonkurssiin asettamista koskevan hakemuksen esittämisen jälkeen päämenettelyn selvittäjä toimitti työntekijöille todistukset siitä, että heidän saatavansa oli lisätty velkojaluetteloon vähintään sen suuruisina kuin työntekijät olisivat voineet hakea niitä palkkaturvavaltukselta (Fondo de Garantía Salarial, FOGASA) 6.3.1985 annetun kuninkaan asetuksen 505/85 25 §:n 4 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Työntekijöille voitiin maksaa osa heidän saatavistaan laissa säädettyissä rajoissa.
- 6 Espanjassa aloitetussa alueellisessa sekundäärimenettelyssä määrätty selvittäjä esitti Espanjan konkurssilain 290 §:n, luettuna yhdessä sen 293 §:n [1.2] momentin kanssa, mukaisen alustavan selvityksen, johon sisältyi velkojaluettelo. Velkojaluettelo on asiakirja, jossa saatavien ilmoittamisen ja ilmoitusten käsittelyn jälkeen vahvistetaan konkurssimenettelyssä ilmoitetut saatavat ja luokitellaan ne.

Konkurssimenettelyn selvittäjä piti työntekijöiden saatavia maksukyvyttömyysvaateina ja luokitteli ne yleisiksi ja etuoikeudettomiksi saataviksi.

- 7 Työntekijät ovat Espanjan konkurssilain 297 §:n 1 momentin perusteella riitauttaneet velkojaluettelon siltä osin kuin on kyse heidän saataviensa vahvistamisesta ja luokittelusta. He katsovat, että saatavat on luokiteltava konkurssipesästä maksettaviksi saataviksi. Näin ollen niitä on Espanjan konkurssilainsäädännön mukaan pidettävä etuoikeutettuina saatavina.

II. Asiaa koskevat oikeussäännöt

Työntekijät kuitenkin katsovat, että Espanjan konkurssilain 242 §:n 8 momentissa oleva maininta työsopimukseen perustuvista saatavista, konkurssiin asettamisen jälkeen tapahtuneista irtisanomisista tai työsopimusten päättymisistä maksettavat korvaukset mukaan luettuina, on ymmärrettävä siten, että siinä viitataan päämenettelyyn eikä sekundäärimenettelyyn alkamisajankohtaan.

Asetuksen (EU) 2015/848 johdanto-osan 22 perustelukappaleen mukaan kyseisessä asetuksessa tunnustetaan se, että koska eri jäsenvaltioiden aineellisen oikeuden säännökset poikkeavat merkittävästi toisistaan, ei ole käytännöllistä ottaa käyttöön soveltamisalaltaan yleistä kansainvälistä maksukyvyttömyysmenettelyä kaikkialla unionissa. Euroopan tasolla on eroja nimenomaan vakuuksia ja työsopimukseen perustuvien saatavien luokittelua koskevassa sääntelyssä, minkä vuoksi on perusteltua ottaa käyttöön vaikutuksiltaan yleinen, moniosainen päämenettely, jonka rinnalla voidaan aloittaa alueellisia menettelyjä, jotka koskevat yksinomaan menettelyn aloitusvaltiossa olevaa omaisuutta. Kyseisessä perustelukappaleessa myös todetaan, että ”kun tätä asetusta tarkastellaan seuraavan kerran uudelleen, on tarpeen määrittää jatkotoimia työntekijöiden etuoikeuksien parantamiseksi Euroopan tasolla”.

Tässä yhteydessä asetuksessa (EU) 2015/848 annetaan säännöksiä, joiden tarkoituksena on selvästikin suojata työntekijöitä sellaisten ulkomaisten konkurssisäännösten soveltamiselta, jotka poikkeavat työsopimukseen sovellettavista kotimaisista säännöksistä.

Kyseisen asetuksen 13 artiklassa säädetään poikkeuksena *lex fori concursus* -säännöstä, että maksukyvyttömyysmenettelyn vaikutukset työsopimukseen määräytyvät yksinomaan sen jäsenvaltion lain mukaan, jota sovelletaan kyseiseen työsopimukseen, ja että muun jäsenvaltion kuin menettelyn aloitusvaltion tuomioistuimilla on toimivalta hyväksyä työsopimusten irtisanominen tai muuttaminen siitä huolimatta, että kyseisessä jäsenvaltiossa ei ole aloitettu alueellista menettelyä.

Sen johdanto-osan 72 perustelukappaleessa täsmennetään kuitenkin seuraavaa:

”Muiden maksukyvyttömyysoikeuteen liittyvien kysymysten, kuten sen, onko työntekijöiden saatavilla etuoikeuksia ja mikä on tällaisten etuoikeuksien asema, olisi määräydyttävä sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa maksukyvyttömyysmenettely (pää- tai sekundäärimenettely) on aloitettu – –”

Käsiteltävässä asiassa kyseessä olevat työsopimukseen perustuvat saatavat on asetuksen (EU) 2015/848 45 artiklan mukaisesti – kuten päämenettelyn selvittäjä toteaa – vahvistettu päämenettelyssä etuoikeutetuiksi saataviksi, koska niitä on pidettävä konkurssipesästä maksettavina saatavina Saksan lainsäädännön mukaan, joka on konkurssimenettelyyn sovellettava lainsäädäntö, koska päämenettelyn aloitusvaltio on Saksa.

Sekundäärimenettelyn selvittäjän tekemä päätös on riitautettu, koska hänen laatimaansa selvitykseen sisältyvässä velkojaluetelossa työntekijöiden saatavat on luokiteltu maksukyvyttömyysvaateiksi ja siten etuoikeudettomiksi saataviksi. Kyseinen päätös on tehty sillä perusteella, että Espanjan konkurssilain 242 §:n 8 momentissa olevalla viittauksella työsopimukseen perustuviin saataviin, jotka määritetään tai todetaan tuomioistuimen ratkaisulla maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen, viitataan sekundäärimenettelyyn eikä päämenettelyn alkamiseen.

Sekundäärimenettelyn selvittäjän esittämä tulkinta on silti edelleen yhteensopiva Espanjan konkurssilain 24[2] §:n 8 momentin sanamuodon mukaisen tulkinnan kanssa, ja viime kädessä Espanjan konkurssilaki on, kuten asetuksen (EU) 2015/848 35 artiklasta, luettuna yhdessä sen 7 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan g ja h alakohdan kanssa, ilmenee, sovellettava laki, jonka mukaan se, mille saataville voidaan vaatia maksua maksukyvyttömyysmenettelyn piiriin kuuluvasta omaisuudesta, ja maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen syntyneiden saatavien asema määräytyvät.

Tämä tulkinta voi kuitenkin olla ristiriidassa asetuksen (EU) 2015/848 35 artiklasta ja 7 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan g ja h alakohdasta, luettuina yhdessä sen johdanto-osan 72 perustelukappaleen kanssa, kyseisellä asetuksella käyttöön otetun, soveltamisalaltaan yleisen moniosaisen menettelyn yhteydessä tehtävän systemaattisen tulkinnan kanssa. Näin on etenkin, kun kyseisen asetuksen johdanto-osan 40 perustelukappaleesta, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 23 perustelukappaleen kanssa, ilmenee, että yksi niistä syistä, jotka mahdollistavat sekundäärimenettelyjen aloittamisen, on nimenomaan paikallisten intressien suojaaminen. Ei vaikuta kovin johdonmukaiselta, että kyseisessä asetuksessa säädetään näiden intressien suojaamiseksi, että saatavien etuoikeusasema tai työntekijöiden maksunsaantijärjestys määräytyvät menettelyn aloitusvaltion konkurssimenettelylain mukaisesti, vaikka kyseisen lain soveltaminen johtaa suojattavien intressien kannalta vahingolliseen lopputulokseen.

Näistä syistä Euroopan unionin tuomioistuimelle on tarpeen esittää jäljempänä muotoillut ennakkoratkaisukysymykset, jotta varmistetaan unionin oikeuden yhtenäinen tulkinta ja soveltaminen.

1. Maksukyvyttömyysmenettelyistä 20.5.2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/848 [jäljempänä asetus (EU) 2015/848], 35 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, maksukyvyttömyyttä koskevaan sekundäärimenettelyyn sovelletaan sen jäsenvaltion lakia, jonka alueella maksukyvyttömyyttä koskeva sekundäärimenettely on aloitettu.”

2. Asetuksen (EU) 2015/848 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, maksukyvyttömyysmenettelyyn ja sen vaikutuksiin sovelletaan sen jäsenvaltion lakia, jonka alueella menettely on alkanut, jäljempänä ’menettelyn aloitusvaltio’.

2. Menettelyn aloittamisen edellytykset, menettelyn kulku sekä menettelyn päättäminen määräytyvät menettelyn aloitusvaltion lain mukaan. Sen mukaan määräytyvät erityisesti seuraavat:

--

g) mille saataville voidaan vaatia maksua maksukyvyttömyysmenettelyn piiriin kuuluvasta omaisuudesta sekä maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen syntyneiden saatavien asema;

h) saatavien ilmoittaminen, todistaminen ja hyväksyminen.”

3. Saatavista, joille voidaan vaatia maksua maksukyvyttömyysmenettelyn piiriin kuuluvasta omaisuudesta, säädetään Espanjan konkurssilaissa seuraavaa:

280 §:n 1 momentti

”Saatavia, joilla on yleinen etuoikeus, ovat seuraavat:

Palkkasaatavat, joille ei ole säädetty erityistä etuoikeutta, määränä, joka saadaan kertomalla alan vähimmäispalkka kolminkertaisena niiden palkkapäivien lukumäärällä, joilta palkka on jäänyt maksamatta; työsopimusten päättymisestä maksettavat korvaukset määränä, joka vastaa lakisääteistä vähimmäiskorvausta, jonka laskentaperuste on alan vähimmäispalkka enintään kolminkertaisena; ennen konkurssiin asettamista erääntyneet korvaukset työtaturmasta tai ammattitaudista; maksamatta jääneet sosiaaliturvamaksut, joista konkurssivelallinen on lain mukaan vastuussa, ja ennen konkurssiin asettamista erääntyneet sosiaaliturvaetuuksien korotukset, jotka on määrätty työterveyteen liittyvien velvollisuuksien täyttämättä jättämisestä.”

269 §:n 3 momentti

”Etuoikeudettomiksi saataviksi luokitellaan saatavat, joita tässä laissa ei pidetä etuoikeutettuina saatavina tai niitä heikommassa etuoikeusasemassa olevina saatavina”.

4. Maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen syntyneiden saatavien asemasta säädetään Espanjan konkurssilaissa seuraavaa:

242 §:n 8 momentti

”Konkurssipesästä maksettavia saatavia ovat:

--

Saatavat, jotka ovat syntyneet konkurssivelallisen konkurssiin asettamisen jälkeen harjoittamasta ammatti- tai yritystoiminnasta. Tähän ryhmään sisältyvät kyseistä ajanjaksoa vastaavat työsopimukseen perustuvat saatavat, konkurssiin asettamisen jälkeen tapahtuneista irtisanomisista tai työsopimuksen päättymisistä maksettavat korvaukset mukaan luettuina – –”

429 § ”Konkurssipesästä maksettavien saatavien vähentäminen pesästä”

”Ennen maksukyvyttömyysvaateiden maksamisen aloittamista selvittäjä vähentää konkurssipesän varoista omaisuuden ja oikeudet, jotka vaaditaan [kyseisiin varoihin kohdistuvien] saatavien maksamiseen.”

III. Välipäätöksen perustelut

Kuten edellä jo todettiin, asianosaisten vastakkaiset näkemykset ja kansallisessa tuomioistuimessa esiin tulleet tulkintakysymykset koskevat maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisajankohtaa, joka on otettava huomioon sen määrittämiseksi, onko työntekijöiden saatavia pidettävä konkurssipesästä maksettavina saatavina vai maksukyvyttömyysvaateina. Kyse on erityisesti siitä, pitäisikö tässä ottaa huomioon päämenettelyn vai sekundäärimenettelyn alkamispäivä.

Selvittäjä katsoo, että huomioon on otettava sekundäärimenettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen päivämäärä. Koska työ- ja sosiaaliasioiden tuomioistuinten tuomiot annettiin päämenettelyn alkamispäivämäärän jälkeen mutta ennen sekundaarimenettelyn alkamispäivämäärää, kyse on siis maksukyvyttömyysvaateista.

PÄÄTÖSOSA

Edellä esitetyn perusteella Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään seuraava ennakkoratkaisukysymys:

1) Kun kyse on maksukyvyttömyysmenettelyistä 20.5.2015 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2015/848 käyttöön otetusta universaalista sekamenettelystä, jossa on sallittua aloittaa sekundäärimenettelyjä, jotka koskevat ainoastaan kyseisen menettelyn aloitusvaltiossa sijaitsevaa velallisen omaisuutta,

voidaanko mainitun asetuksen 35 artiklaa ja 7 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan g ja h alakohtaa, luettuina yhdessä sen johdanto-osan 72 perustelukappaleen kanssa, tulkita siten, että sekundäärimenettelyn aloitusvaltion lain soveltamisella ”maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen syntyneiden saatavien asemaan” viitataan päämenettelyn eikä sekundäärimenettelyn alkamisen jälkeen syntyneisiin saataviin?

Asian käsittelyä lykätään siihen asti, kunnes Euroopan unionin tuomioistuin on ratkaissut ennakkoratkaisupyynnön.

[–]

[Menettelyyn liittyviä loppumuodollisuuksia ja tuomarin allekirjoitus]

TYÖASIAKIRJA